

Resumé

Opravné prostředky v trestním řízení mají zejména odstraňovat a napravit omyly a chyby, které se vyskytly v průběhu řízení, slouží tedy k přezkumu a nápravě právních i skutkových vad. Dělí se na řádné a mimořádné. Mezi řádné opravné prostředky patří odvolání, stížnost a odpor, do skupiny mimořádných opravných prostředků patří dovolání, stížnost pro porušení zákona a obnova řízení.

Základním předpokladem stability pravomocných rozhodnutí v trestním řízení je jejich nezměnitelnost. Nelze vyloučit závažné pochybení, jež má za následek takovou vadu pravomocného rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení, že setrvávat na jeho závaznosti a nezměnitelnosti by bylo narušením spravedlivého a správného rozhodování. K průlomů do právní moci by mělo docházet zcela výjimečně, a jen pokud je to nezbytné a nelze trvat na stabilitě rozhodnutí.

Dovolání bylo zavedeno do českého právního řádu novelou trestního řádu v roce 2001. Tento mimořádný opravný prostředek směřuje k nápravě taxativně vyjmenovaných vad nejzávažnějších typů rozhodnutí soudů nebo pro přezkum uloženého trestu odnětí svobody na doživotí. Dovoláním je možné odstranit jen právní vady pravomocných soudních rozhodnutí a jeho předmětem může být jen rozhodnutí soudu ve věci samé, pokud soud rozhodl ve druhém stupni a zákon to připouští.

Stížnost pro porušení zákona lze podat proti pravomocnému rozhodnutí soudu a státního zástupce, jímž byl porušen zákon nebo které byly učiněny na základě vadného postupu řízení. Tento mimořádný opravný prostředek slouží k nápravě právních vad i nedostatků ve skutkovém zjištění, pokud jsou tyto nedostatky důsledkem vadného právního hodnocení skutku nebo vadného postupu řízení. Stížnost pro porušení zákona je oprávněněn podat pouze ministr spravedlnosti.

Obnova řízení je mimořádný opravný prostředek, kterým lze napadnout jen některá pravomocná rozhodnutí, jimiž skončilo trestní stíhání. Používá se pro odstranění nedostatků ve skutkových zjištěních, neboť v tu dobu nebyly známy všechny rozhodné skutečnosti a důkazy, které vyšly najevo až po nabytí právní moci původního rozhodnutí. Posuzuje se otázka, zda nové důkazy a skutečnosti, jež byly dříve orgánům činným v trestním řízení neznámé, by mohly odůvodnit jiné rozhodnutí.